

Greinargerð og umhverfisskýrsla vegna breytingar á Aðalskipulagi Hafnarfjarðar 2013-2025

Breytt lega Ásvallabrautar og tenging við Kaldárselsveg

Samkvæmt lögum um umhverfismat áætlana nr. 105/2006

Efnisyfirlit

1.	Inngangur	3
1.1	Markmið	4
2	Tengsl við aðrar áætlanir	4
2.1	Svæðisskipulag höfuðborgarsvæðisins 2015-2040	4
2.2	Aðalskipulag Hafnarfjarðar 2013-2025	4
3	Forsendur	4
3.1	Minjar	4
3.2	Hljóðvist	4
3.3	Útivist	5
3.4	Samgöngur	5
4	Umhverfismat áætlana	5
4.1	Umhverfispættir og viðmið	5
4.2	Valkostir	6
4.3	Aðferðir matsvinu og framsetning niðurstaðna	7
4.4	Niðurstaða	8
5	Umsagnir	9
6	Heimildaskrá:	10

Mynda- og töfluskrá

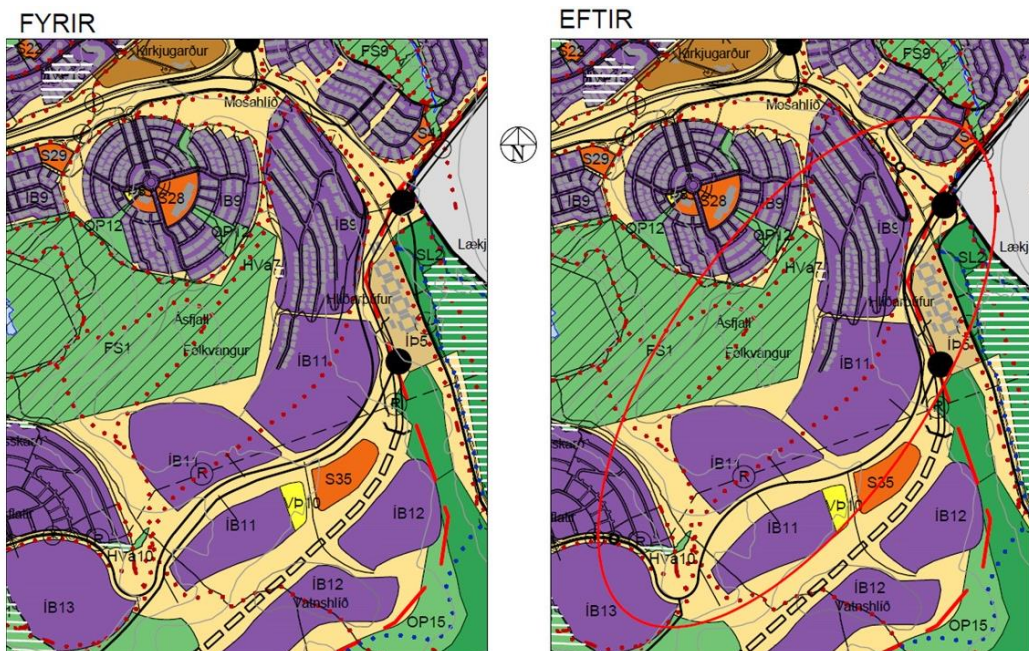
Mynd 1. Aðalskipulag Hafnarfjarðar 2013-2025 mynd til vinstri staðfest aðalskipulag en til hægri tillaga að breytingu.- Mörk breytinga sýnd með rauðum hring, ný lega Ásvallabrautar.	3
Tafla 1. Umhverfispættir og umhverfisviðmið.	5
Tafla 2. Mat á vægi áhrifa á umhverfispætti.	6
Tafla 3. Ásvallabraut - Mat á umhverfispáttum.	7

Uppdráttur dags. 27.10.2017 fylgir greinargerðinni og umhverfisskýrslunni.

1. Inngangur

Hér á lögð fram umhverfisskýrsla með breytingu á Aðalskipulagi Hafnarfjarðar 2013-2025. Ásvallabraut liggur frá Aftantorgi, sem er síðasta hringtorg við Ásvelli, að Kaldárselsvegi með hringtorgs tengingu. Breytingin felst í því að í stað tveggja tengibrauta sunnan núverandi byggðar verði ein braut þ.e. Ásvallabraut og lega hennar breytist þannig að hún tengist Kaldárselsvegi og Elliðavatnsvegi með hringtorgi neðan Hlíðarpúfna en tenging við Ásland III verði felld út. Lega Kaldárselsvegur breytist lítillaga sem og tenging hans við íbúðarsvæðið í Mosahlið. Deiliskipulagstillaga er lögð fram samhliða breytingartillögu aðalskipulagsins.

Skoðaðir eru tveir kostur núllkostur þ.e. sem er skv. gildandi aðalskipulag, tvær tengibrautir og ein braut braut með breyttri legu. Nokkuð ber á milli kosta í þáttunum hljóðvist og útivist en gefa báðir jákvæð áhrif á samgöngur þó núllkostur hafi neikvæðari áhrif á gæði göngustíga. Hljóðvist og útivist eru þeir umhverfisþættir sem hafa mikil áhrif á lýðheilsu og þar af leiðandi á heilbrigði fólks og þá á samfélag.

Mynd 1. Aðalskipulag Hafnarfjarðar 2013-2025 mynd til vinstri staðfest aðalskipulag en til hægri tillaga að breytingu.- Mörk breytinga sýnd með rauðum hring, ný lega Ásvallabrautar.

Mats- og skipulagslýsing fyrir aðalskipulagsbreytinguna var kynnt frá 5.12.2017-27.12 2017. Skipulagsáætlanir sem eru háðar umhverfismati, skv. lögum um umhverfismat áætlana nr. 105/2006, ef þær fela í sér stefnumörkun sem varðar landnotkun og framkvæmdir sem eru tilgreindar í lögum um mat á umhverfisáhrifum nr. 106/2000.

Tengibrautir í þéttbýli eru matskyldar skv. B-flokk í 1. viðauka – töluliður 10.09 í lögum um mat á umhverfisáhrifum nr. 106/2000. Brautin verður lögð í gegnum framtíðar íbúðarsvæði ÍB13 og ÍB11, meðfram verslunar- og þjónustusvæði VÞ10 og Samfélagsþjónustusvæði S35.

1.1 Markmið

Markmið aðalskipulagsbreytingarinnar er að tengja Vallahverfi, Ásahverfi og áætlaða byggð beggja vegna Ásvallabrautar, á tveggja akreina vegi, Ásvallabrautar, að Kaldárselsvegi og síðan Reykjanesbraut. Þessi áætlun fellir úr gildi fyrri áætlun er hljóðar uppá fjórar akreinar, tvær í hvora átt og aðeins er tekið landrými fyrir tveggja akreina veg. Ekki er talin þörf á fjórum akreinum þar sem tenging við Ásland III er felld út og breytt tenging er við Kaldárselsveg og Elliðavatnsveg. Þessi breyting dregur úr áætluðum umferðarpunga, dreifir umferð og auðveldar umferðarflæði í gegn um svæðið.

2 Tengsl við aðrar áætlanir

2.1 Svæðisskipulag höfuðborgarsvæðisins 2015-2040

Svæðisskipulagi fyrir höfuðborgarsvæðið 2015-2040 var staðfest 29. júní 2015 og birt í B-deild Stjórnartíðinda þann 30. júní 2015 en deiliskipulag Ásvallabrautar er í samræmi við það.

Ný lega Ásvallabrautar yfir Ásfjall á Kaldárselsveg var einnig sýnd í eldra Svæðisskipulagi fyrir höfuðborgarsvæðið 2001-2024. Í samþykktu svæðisskipulagi höfuðborgarsvæðisins er „Græni trefillinn“ markaður og grænir geirar er frá honum liggja.

2.2 Aðalskipulag Hafnarfjarðar 2013-2025

Í gildandi aðalskipulagi er veglagnin sýnd ásamt tillögu að framtíðar veggöngum. Breytingin sýnir nýja legu sem er í meginatriðum í samræmi við gildandi aðalskipulag. Í greinargerð aðalskipulagsins kemur fram að fyrirhugað sé að leggja framhald Ásvallabrautar frá Skarðshlíð að Kaldárselsvegi. Þessi tenging er mikilvæg fyrir tengsl Valla 5 og 6 og Skarðshlíðar við stofnvegakerfið, og þjónar um leið sem öryggisleið ef aðrar leiðir lokast. Í aðalskipulaginu kemur einnig fram að í nálægð við áætlaða legu Ásvallabrautar sé svæði sem nýtur hverfisverndar, merkt HVa 10. Einnig segir í aðalskipulaginu í kafla 1.3.4 Markmið - umhverfi segir; „Markvisst skal unnið að því að viðhalda gæðum náttúru og umhverfis og skapa íbúum heilnæmt, öruggt og gott búsetuumhverfi.“

3 Forsendur

Allt svæðið sem vegurinn liggur um er fyrirhugað byggingarland samkvæmt Aðalskipulagi Hafnarfjarðar 2013-2025 að mestu óbyggt, aðeins við báða enda brautar er komið að byggingarsvæðum sem eru í framkvæmd.

3.1 Minjar.

Engar fornleifar eru skráðar innan áhrifasvæðis deiliskipulags Ásvallabrautar. Rétt er þó að minna á 24. gr. áður ókunnar fornminjar í lögum um menningarminjar nr. 80/2012. Umhverfispátturinn verður ekki í umhverfismatinu.

3.2 Hljóðvist.

Mæling á hljóðvist er gerð var af VSÓ vegna nýrrar legu Ásvallabrautar og í minnisblaði dagsett 22.09.2016 segir „miðað við þessar forsendur og engar hljóðvarnir verða hús næst Ásvallabraut og Kaldárselsvegi fyrir ónæði af völdum umferðarhávaða og fer þar hljóðvist yfir 55dB(A), sem eru mörk hávaða vegna umferðar ökutækja samkvæmt reglugerð nr. 724/2008.“

3.3 Útivist.

Svæðið fellur að hluta að hugmyndum um Græna trefilinn sem liggur á jaðri byggðar á höfuðborgarsvæðinu sjá Svæðisskipulag höfuðborgarsvæðisins 2015-2040.

3.4 Samgöngur.

Í aðalskipulagi Hafnarfjarðar, kafla 1.3.3. Markmið - samgöngur, kemur fram að samfelldar og öruggar samgönguleiðir fyrir, akandi, gangandi, hjólandi og ríðandi vegfarendur verði tryggðar og að samhliða byggingu nýrra hverfa verði gengið frá stígum, gangstéttum og umhverfi gatna.

4 Umhverfismat áætlana

Samkvæmt lögum um umhverfismat áætlana nr. 105/2006 skal meta hvaða áhrif skipulagsáætlunin mun hafa á náttúrulegt, félagslegt og efnahagslegt umhverfi. Umhverfismati er ætlað að stuðla að verndun umhverfis og sjálfbærri þróun í samræmi við fyrrnefnd lög. Þar skal meta hvort þeir valkostir sem settir eru fram til að ná markmiðum áætlunarinnar, muni hafa jákvæð, engin eða óveruleg, eða neikvæð áhrif á tiltekna umhverfisþætti.

4.1 Umhverfisþættir og viðmið

Umhverfisþættir eru þeir þættir sem framkvæmd eða áætlun getur haft áhrif á. Í lögum um umhverfismat áætlana nr. 105/2006 er umhverfi skilgreint sem „samheiti fyrir samfélag, heilbrigði manna, dýr, plöntur, líffræðilega fjölbreytni, jarðveg, jarðmyndanir, vatn, loft veðurfar, eignir, menningararfleifð, þ.m.t. byggingarsögulegar og fornleifafræðilegar minjar, landslag og samspil þessara þátta.“ áhrif áætlana á tiltekna umhverfisþætti eru metin með samanburði fyrirfram gefinna umhverfisviðmiða og grunnástands umhverfisins. Umhverfisviðmið, sem notuð eru sem mælikvarði til að meta einkenni og vægi þeirra áhrifa sem breyting á aðalskipulagi hefur í för með sér. Þeir þættir skipulagsins sem líklegir eru til að hafa áhrif á umhverfið eru misjafnlega umfangsmiklir en þeir þættir sem búast má við mestum áhrifum á við framfylgd skipulagsins eru settir fram í töflu 1 ásamt viðmiðum fyrir hvern umhverfisþátt.

Umhverfisþáttur	Umhverfisviðmið
Hljóðvist	Reglugerð nr. 724/2008, VIÐAUKI – Viðmiðunarmörk fyrir leyfilegan hávaða.
Útivist	Svæðisskipulag höfuðborgarsvæðisins 2015-2040. Velferð til framtíðar – Stefnumörkun til 2020. Aðalskipulag Hafnarfjarðar 2013-2020.
Samgöngur	Aðalskipulag Hafnarfjarðar 2013-2020, kafli 1.3.3. Markmið samgöngur. Svæðisskipulag höfuðborgarsvæðisins 2015-2040. Velferð til framtíðar – Stefnumörkun til 2020. Landsskipulagsstefna, kafli 3.5 Sjálfbærar samgöngur.

Tafla 1. Umhverfisþættir og umhverfisviðmið.

4.2 Valkostir

Viðfangsefni breytingartillögunnar er lýst í kafla 1. Metin verða líkleg áhrif af framkvæmd áætlunarinnar á þá umhverfisþætti sem settir hafa verið fram.

Fjallað um eftirfarandi valkosti:

- **Núllkostur** – Tvær tengibrautir skv. núverandi áætlun.
- **Skipulagstillagan** – Breytt aðalskipulag.

Notast verður við þriggja þrepa mat á vægi þar sem hverjum umhverfisþætti er gefin einkunn út frá þeim áhrifum sem hann verður fyrir í hverjum valkosti fyrir sig. Þannig fæst heildar niðurstaða á umhverfisáhrifum og valkostirnir verða samanburðarhæfir.

Vægi áhrifa á umhverfisþætti		
Jákvæð	+	Jákvæð áhrif á umhverfisþátt
Óveruleg	0	Óveruleg/óljós áhrif á umhverfisþátt
Neikvæð	-	Neikvæð áhrif á umhverfisþátt

Tafla 2. Mat á vægi áhrifa á umhverfisþætti.

4.3 Aðferðir matsvinu og framsetning niðurstaðna

Í umhverfismatinu verða áhrif áætlana á tiltekna umhverfispætti metin með samanburði fyrirfram gefinna umhverfisviðmiða og grunnástands umhverfisins. Umhverfisviðmið sem notuð eru sem mælikvarði til að meta einkenni og vægi þeirra áhrifa sem breyting á aðalskipulaginu hefur í för með sér eru sýnd í töflu 1. Einnig verður leitað umsagna viðeigandi stofnana og annarra aðila sem veitt geta sérfræðiálit á einstöku þáttum ef þörf þykir. Framsetning umhverfismats verður í formi texta og/eða venslataflna. Tillaga að breytingu á aðalskipulagi ásamt umhverfisskýrslu verða lögð fram til lögbundinnar kynningar.

Tafla 3. Ásvallabraut - Mat á umhverfispáttum.

Umhverfispáttur-Hljóðvist		Viðmið Reglugerð nr. 724/2008, Viðauki – Viðmiðunarmörk fyrir leyfilegan hávaða.
Núllkostur	Vægi -	Ásvallabrautin liggur nálægt íbúðarbyggð sérstaklega ÍB9 og ÍB11. Vegna hljóðvistar var hljóðmön áætluð meðfram Ásvallabraut auk hljóðveggja, ofan á möninni að hluta. Þrátt fyrir hljóðvarnir fór hljóð yfir þau viðmiði sem koma fram í viðauka reglugerðar um hávaða nr. 724/2008. Hljóðvistarreikningar voru unnir af VSÓ fyrir Ásvallabraut 2014. Mönin með háum hljóðveggjum, allt að 3-4m ofan á, hafa neikvæð áhrif á útsýni og umhverfisgæði aðliggjandi íbúðabyggða.
Skipulagstillagan	Vægi 0	Skipulagstillagan breytir legu og tengingu Ásvallabrautar og tengist hún Kaldárselsvegi og Elliðavatnsvegi með hringtorgi og tenging við Ásland III fellur út. Þessi tilfærsla ásamt fækkun akreina hefur jákvæð áhrif á hljóðvist vegna aukinnar fjarlægðar frá íbúðabyggð. Hljóðveggir verða meðfram Ásvallabraut að hluta og mun hljóð á dvalarsvæðum í gördum ekki fara yfir þau viðmið sem koma fram í viðauka reglugerðar um hávaða nr. 724/2008. Hljóðvistarreikningar voru unnir af VSÓ fyrir Ásvallabraut og Kaldárselsveg 2016. Hljóðveggirnir hafa ekki áhrif á útsýni frá íbúðabyggð vegna legu lands.
Umhverfispáttur-Útivist		Viðmið Svæðisskipulag höfuðborgarsvæðisins 2015-2040. Velferð til framtíðar – Stefnumörkun til 2020. Aðalskipulag Hafnarfjarðar 2013-2020.
Núllkostur	Vægi 0	Núllkostur hefur ekki áhrif á útivistarsvæði í upplandi Hafnarfjarðar né á Græna trefilinn. Tillagan hefur jákvæð áhrif á aðgengi að útivistarsvæðum þar sem veglögnin tengir Kaldárselsveg að Helgafelli og Elliðavatnsveg við íbúðarbyggðina á Völlunum og auðveldar þar með aðgengi að stórum útivistarsvæðum. Fjögurra akreina tengibraut hefur neikvæð áhrif á umhverfisgæði og rýrir útivistargildi þeirra stíga sem liggja við og í nágrenni við tengibrautina.
Skipulagstillagan	Vægi +	Breytingartillagan hefur ekki áhrif á útivistarsvæði í upplandi Hafnarfjarðar né á Græna trefilinn. Tillagan hefur jákvæð áhrif á aðgengi að útivistarsvæðum þar sem veglögnin tengir Kaldárselsveg að Helgafelli og Elliðavatnsveg við íbúðarbyggðina á Völlunum og auðveldar þar með aðgengi að stórum útivistarsvæðum.

Umhverfisþáttur-Samgöngur		Viðmið Aðalskipulag Hafnarfjarðar 2013-2020, kafli 1.3.3. Markmið samgöngur. Svæðisskipulag höfuðborgarsvæðisins 2015-2040. Velferð til framtíðar – Stefnumörkun til 2020. Landsskipulagsstefna, kafli 3.5 Sjálfbærar samgöngur.
Núllkostur	Vægi +	Núllkostur bætir samgöngur innan svæðisins fyrir akandi vegfarendur auk þess verður stígakerfi fyrir gangandi, hjólandi og ríðandi bætt. Tenging verður við Elliðavatnsveg og Kaldárselsveg. Fjögurra akreina tengibraut hefur neikvæð áhrif á umhverfisgæði og rýrir útivistargildi þeirra stíga sem liggja við og í nágrenni við tengibrautina.
Skipulagstillagan	Vægi +	Breyting aðalskipulagsins bætir samgöngur innan svæðisins fyrir akandi vegfarendur auk þess verður stígakerfi fyrir gangandi, hjólandi og ríðandi bætt. Undirgöng verða sett undir Ásvallabraut, neðan Kaldárselsvegur sem auðvelda flæði milli íbúðahverfanna og útivistarsvæða ofan Hafnarfjarðar. Tenging verður við Elliðavatnsveg og Kaldárselsveg. Með fækkun akreina aukast umhverfisgæði á þeim stígum sem liggja við og í nágrenni við tengibrautina.

4.4 Niðurstaða

Nokkuð ber á milli kosta í þáttunum hljóðvist og útivist en gefa báðir jákvæð áhrif á samgöngur þó núllkostur hafi neikvæð áhrif á gæði göngustíga.

Hljóðvist og útivist eru þeir umhverfisþættir sem hafa mikil áhrif á lýðheilsu og þar af leiðandi á heilbrigði fólks og þá á samfélag.

Hljóðvist: Í umhverfismati gaf núllkostur neikvæð áhrif á hljóðvist en breytingartillagan óveruleg áhrif. Í umsögn fyrir núllkost í minnisblaði VSÓ dags 01.12.2014 Ásvallabraut, Hljóðvistarreikningar 14150 eru settar fram tillögur að mótvægisáðgerðum til bættrar hljóðvistar. Þessar áðgerðir felast í því að byggja hljóðveggi ofan á mönina og liggur hún með fram Ásvallabraut endilangri. Veggirnir eru misháir allt frá 1.5 – 4 m að hæð og vísað er til þess að athuga þurfi með tilliti til sjónlengda, útsýnis og vindálags hversu háir veggirnir geti verði á hverjum stað fyrir sig og ef hæð þeirra takmarkast vegna þessara þátta verði að fara í byggingartæknilegar áðgerðir. Með tilliti til hljóðvistar hefur breytingartillagan minni áhrif samkvæmt, minnisblaði VSÓ dags 22.09.2016 Ásvallabraut og Kaldárselsvegur, Hljóðvistarreikningar 16328 og með mótvægisáðgerðum, landmótun og uppbyggingu á hljóðvegg á hluta Ásvallabrautar við Brekkuás fer hljóðstyrkur niður fyrir viðmið reglugerðar nr. 724/2008 og hefur ekki áhrif á útsýni frá íbúðarbyggð vegna legu lands.

Útivist: Í umhverfismatinu hefur hvorugur valkosturinn áhrif á þau útivistarsvæði sem liggja að skipulagssvæðinu og í báðum tilvikum jákvæð áhrif á aðgengi að þessum svæðum. Megin munur á milli valkosta í þessum þætti er að núllkostur hefur neikvæð áhrif á umhverfisgæði og rýrir útivistargildi þeirra stíga sem liggja við og í nágrenni við tengibrautina vegna umfangs hennar og legu.

5 Umsagnir

Skipulags og matslýsing breytingartillögunnar var send eftirfarandi aðilum til umsagnar:

- Skipulagsstofnun.
- Minjastofnun Íslands.
- Umhverfisstofnun.
- Vegagerðin.
- Heilbrigðiseftirlit Hafnarfjarðar og Kópavogssvæðis.
- Viðeigandi nefndir og deildir Hafnarfjarðarbæjar.

Einungis barst umsögn frá Skipulagsstofnun og hefur verið tekið tillit til hennar í greinargerð og umhverfisskýrslu breytingartillögunnar. Ef frekari umsagnir berast munu þær og viðbrögð við þeim koma fram í greinargerð aðalskipulagsbreytingarinnar.

6 Heimildaskrá:

Aðalskipulag Hafnarfjarðar 2013-2020.

Landskipulagsstefna 2015-2026.

Lög nr. 106/2000 um mat á umhverfisáhrifum.

Lög nr. 105/2006 um umhverfismat áætlana.

Lög nr. 80/2012 um menningarminjar.

Reglugerð nr. 724/2008 um hávaða.

Skipulagslög nr. 123/2010.

Skipulagsreglugerð nr. 90/2013.

Svæðisskipulag höfuðborgarsvæðisins 2015-2040.

Skipulagsstofnun 2007. Leiðbeiningar um umhverfismat áætlana.

Velferð til framtíðar – Stefnumörkun til 2020.

VSÓ Ráðgjöf, minnisblað dags 01.12.2014 Ásvallabraut, Hljóðvistarreikningar 14150.

VSÓ Ráðgjöf, minnisblað dags 22.09.2016 Ásvallabraut og Kaldárselsvegur, Hljóðvistarreikningar 16328.